

Octavio Paz

PISMO ZAUPANJA

CANTATA

1

Med nočjo in dnevom
je nejasno območje.

Ni ne luč ne senca:
čas je.

Ura, negotov premor,
stran, ki postaja temna
stran, na katero pišem,
polagoma, te besede.

Večer
je žerjavica, ki dogoreva.
Dan kroži in listje mu odpada.
Ostrí obris stvarem
temna reka.

Vztrajna in mehka
jih brusi, ne vem kje.
Resničnost se oddaljuje.

Pišem:
govorim s seboj
– govorim s teboj.

Rad bi se pogovarjal,
kot se zdaj pogovarjata,
napol skrita v senci,
drevo in veter;
kot tekoča voda,

Velik
mesečev samogovor;
kot molčeča mlaka,
žaromet trenutnih prividov;
kot ogenj:
jeziki plamenov, ples isker,
zgodbe dima.

Pogovarjal
z besedami, vidnimi in otipljivimi,
s težo, vonjem in okusom,
kot stvari.

Medtem ko to izrečem,
se stvari, neopazno,
odtrgajo od sebe
in bežijo proti drugim oblikam,
proti drugim imenom.

Ostanejo mi
te besede: z njimi ti govorim.

Besede so mostovi.
So tudi pasti, kletke, vodnjaki.
Tebi govorim: a me ne poslušáš.
Ne govorim s teboj:

govorim z besedo.

Ta beseda si ti,
ta beseda
te vodi od tebe k tebi.
Njo smo napravili ti, jaz, usoda.
Ženska, to si ti,
je ženska, kateri govorim:
te besede so tvoje zrcalo,
ti si odmev svojega imena.
Tudi jaz,

ko ti govorim,
postajam šepet,
zrak in besede, pihljaj,
privid, ki se rodi iz teh črk.

Besede so mostovi:
senca gričev v Meknésu
nad poljem negibnih sončnic
je vijolični zaliv.

Tretja ura popoldne,
 star si devet let in si zaspal
 v hladnem objemu zlatorumene mimoze.
 Zaljubljen v geometrijo
 nariše skobec krog.
 Na obzorju drhti
 bakrena gmota gričev.
 Med vrtoglavimi skalami
 bele kocke naselja.
 Steber dima se dviga nad ravnino
 in počasi razpada, zrak v zraku,
 kot mujezinovo petje,
 ki votli tišino, se dviga in se razcveti
 v drugi tišini.

Negibno sonce,
 neskončni prostor razprtih peruti;
 nad ravnino odsefov
 dviga žeja prosojne minarete.
 Ti ne spiš, tudi bediš ne:
 plavaš v času brez ur.
 Pihljaj komaj še spodbudi
 daljne dežele mete in studencev.
 Ne daj, da te še naprej odnašajo te besede
 proti sami sebi.

2

Besede so neresnične
 in govorijo neresnične stvari.
 A naj govorijo o tem ali onem,
 govorijo nam.
 Ljubezen je dvoumna beseda,
 kot so vse.

Ni beseda,
 je rekel Ustanovitelj:
 privid je,
 začetek in krona
 stopnišča za meditacije
 – in Florentinec:
 je naključje

– in drugi:
 ni popolnost,
 a se rodi iz tistega, ki je popolnost
 – in drugi:
 vročica, trpljenje,
 boj, blodnja, osuplost,
 himera.
 Želja si jo izmisli,
 spodbuja jo post in uboštvo,
 gorečnost jo priganja,
 navada jo ubija.
 Nadarjenost,
 obsodba.
 Jeza, blaženost.
 Vozel: življenje in smrt.
 Globoka rana,
 ki je vrtnica vstajenja.
 Beseda: ko jo izgovorimo, nam govori.
 Ljubezen se začne v telesu,
 a kje se konča?
 Če je privid,
 se utelesi v nekem telesu;
 če je telo,
 ob dotiku razpade.
 Usodno zrcalo:
 zelena podoba razpade,
 izgubiš se v svojih odsevih.
 Praznik prividov.
 Privid:
 trenutek ima telo in oči,
 gleda me.
 Nazadnje dobi življenje obraz in ime.
 Ljubiti:
 iz duše napraviti telo,
 iz telesa napraviti dušo,
 iz prisotnosti napraviti tebe.
 Ljubiti:
 odpreti prepovedana vrata,
 prehod,

ki nas pelje na drugo stran časa.

Trenutek:

senčna stran smrti,

naša krhka večnost.

Ljubiti je izgubiti se v času,
biti zrcalo sredi zrcal.

Je malikovanje:

oboževati neko bitje,

in to, kar je časno, imenovati večno.

Vsaka oblika telesa

je hči časa,

privid.

Čas je bolečina,

trenutek

je padec;

Ljubiti je vreči se v prepad:

neprestano padati,

naš par

je naše brezno.

Objem:

hieroglif razdejanja.

Poltenost: maska smrti.

Ljubiti. Menjava,

komaj trenutek

v zgodovini praelice

in njenih neskončnih delitev.

Os

kroženja rodov.

Iznajdba, preobrazba:

deklica spremenjena v studenec,

lasje v ozvezdje,

v otok speča ženska.

Kri:

glasba v mreži žil;

dotik:

luč v noči teles.

Prestopek

naravne usodnosti,

tečaj,

ki veže usodo in prostost,
 vprašanje,
 vrezano v čelo želje:
 naključje ali usojenost?
 Spomin, brazgotina:
 – od kod smo bili iztrgani?,
 brazgotina,
 spomin: žeja po prisotnosti,
 naklonjenost
 izgubljene polovice.
 Nekdo
 je ujetnik samega sebe,
 je,
 samo je,
 brez spomina,
 brez brazgotine:
 ljubiti je biti dva,
 vedno dva,
 objem in spopad,
 dva je hoteti biti isti
 in biti drug, druga;
 dva ne mirujeta,
 nista nikoli popolna,
 krožita
 okoli svoje sence,
 iščeta
 tisto, kar smo izgubili ob rojstvu;
 brazgotina se odpre:
 studenec prividov;
 dva: lok nad praznino,
 vrtoglavost most;
 dva:
 Zrcalo preobrazb.

3

Ljubiti, otok brez ur,
 otok, obdan od časa,
 svetloba,
 obkrožena od noči.

Pasti
je vrniti se,
pasti je vzpeti se.
Ljubiti je imeti budne oči,
otipavati vozel, v katerega se zavozlata
mirovanje in gibanje.

Umetnost ljubezni,
je to umetnost umiranja?

Ljubiti
je umirati in spet oživeti in spet umreti:
je življenjska moč.

Rad te imam,
ker sem umrljiv
in si tudi ti umrljiva.

Slast povzroča rane,
rana cveti.
Na vrtu nežnosti
sem utrgal rožo krvi,
da bi okrasil tvojo kožo.

Roža se je spremenila v besedo.
Beseda žari v mojem spominu
Ljubiti:

sprava z Veliko celoto
in z drugimi,
z vsemi brezštevilnimi
majhnimi celotami.

Vrniti se k dnevu začetka.
K današnjemu dnevu.

Večer je potonil.
Svetilke in žarometi
votlijo noč.

Pišem:
govorim s teboj:
govorim s seboj.

Z besedami vode, plamena, zraka in prsti
si izmisli vrt čudes.
Miranda in Ferdinand se gledata,
brez prestanka, v oči
– dokler ne okamenita.

Ena od možnosti

kako umreti.

V višavah
pišejo ozvezdja vedno
isto besedo;

mi,
tu spodaj, pišemo
svoja minljiva imena.

Zaljubljenca
sta zaljubljenca, ker nimata Raja.

Smo izgnanci iz Vrta,
obsojeni, da si ga izmislimo
in skrbimo za njegove opojne rože,
žive bisere, ki jih trgamo,
da bi okrasili neki vrt.

Obsojeni,
da zapustimo Vrt:
pred nami
je svet.

KODA

Morda je ljubiti učiti se
hoditi po tem svetu.

Učiti se, da ostanemo mirni
kot lipa in hrast v tisti zgodbi.

Učiti se je gledati.

Tvoj pogled je sejalka.

Zasadil sem drevo.

Govorim,
ker ti otresaš listje.

Prevedel Ciril Bergles